

FÖRDJUPNING

Konjunkturbarometer för Västra Götaland

Krisen inom bilindustrin har drabbat tillverkningsindustrin i Västra Götalands län hårt. I denna fördjupning jämförs resultaten från Konjunkturbarometern Företag för Västra Götaland med barometerresultaten för övriga Sverige för att se om man med anledning av krisen kan se några skillnader mellan regionerna. De tydligaste skillnaderna syns inom tillverkningsindustrin och företagen i Västra Götaland ser bland annat mer pessimistiskt på konkurrensituationen utomlands än företagen i övriga landet. Vissa variabler visar också på en tidigare och mer dramatisk nedgång i Västra Götaland än i övriga landet.

TILLVERKNINGSINDUSTRIN

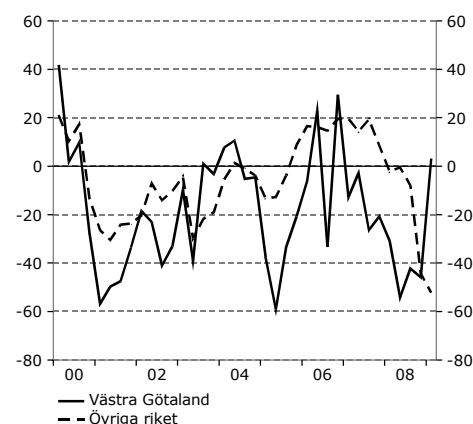
Missnöjet med **exportorderstockarnas** storlek började stiga i början av 2007 bland företagen i Västra Götaland. I resten av Sverige började missnöjet att öka ungefär ett år senare (se diagram 105). Första kvartalet i år uppgav företagen utanför Västra Götaland att exportorderstockarna fortfarande är för små. Omdömet bland företagen i Västra Götaland tycks därmed ha svängt och företagen anser i genomsnitt att exportorderstockarna är lagom stora. Som framgår av diagrammet kan dock serien för Västra Götaland variera mycket mellan två kvartal och det är än så länge bara en observation som indikerar en stabilisering. Dessutom uppger industriföretagen i Västra Götaland en fortsatt försämring av **konkurrensituationen** både inom och utanför EU-marknaden (se diagram 106). I resten av landet rapporterar företagen om en förbättrad konkurrenssituation utomlands under första kvartalet i år.

Bland företagen i Västra Götaland har **produktionskapaciteten** dragits ner sedan slutet av 2008. I övriga Sverige kom neddragningen ungefär ett kvartal senare. Men trots att produktionskapaciteten dragits ner och produktionen minskat är industriföretagen fortfarande missnöjda med storleken på **färdigvarulagren**. Missnöjet ökade rejält i slutet av 2008 och än mer dramatiskt bland företagen i Västra Götaland. Företagen i Västra Götaland har rapporterat om ökade färdigvarulager sedan mitten av 2007 (se diagram 107), men lageruppbyggnaden tycks ha skett i än större omfattning mellan andra och tredje kvartalet 2008. I början av 2009 fortsatte visserligen lagren att öka, men ökningen skedde i betydligt mindre omfattning än tidigare. Företagen i resten av landet uppgav samtidigt att lagren minskat något.

Industriföretagen i Västra Götaland har uppgett att **sysselsättningen** minskat sedan 2001, med undantag för tre kvartal under perioden 2006–2007 (se diagram 108). I mitten av 2008

Diagram 105 Tillverkningsindustri, exportorderstocken (nulägesomdöme)

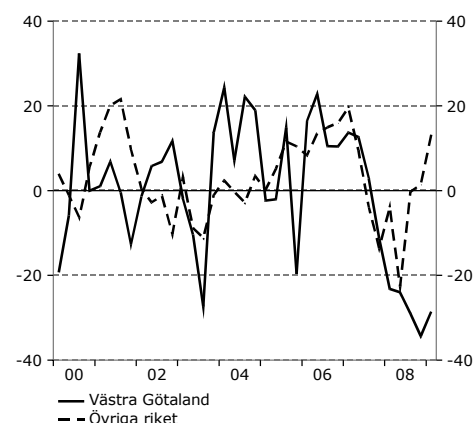
Netttotal, säsongrensade kvartalsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 106 Tillverkningsindustri, företagens konkurrensituation på EU-marknaden

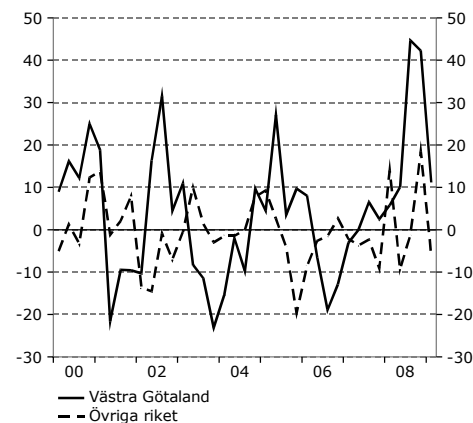
Netttotal, säsongrensade kvartalsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 107 Tillverkningsindustri, färdigvarulagren (utfall)

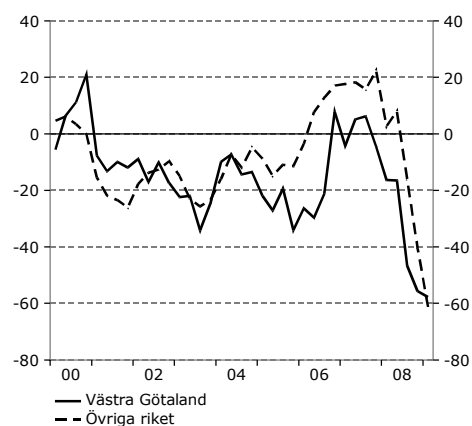
Netttotal, säsongrensade kvartalsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 108 Tillverkningsindustri, antalet anställda (utfall)

Nettotal, säsongrensade kvartalsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

började dock betydligt fler företag att rapportera om nedskärningar. För företagen i övriga landet syns den dramatiska nedgången något senare.

HANDEL OCH PRIVATA TJÄNSTENÄRINGAR

Inom handeln och de privata tjänstenäringarna är skillnaderna mellan Västra Götaland och övriga Sverige betydligt mindre. Några olikheter finns dock. Företagen inom **handel med motorfordon** har varit missnöjda med försäljningssituationen sedan början av 2008 i hela landet. Däremot förväntar sig företagen i Västra Götaland en förbättrad situation på sex månaders sikt, medan företagen i resten av landet tror på ett oförändrat läge.

Även inom **uppdragsverksamhet**, den bransch som troligtvis påverkas mest av utvecklingen inom tillverkningsindustrin, är skillnaderna små mellan regionerna. Vad man kan se är att företagen i Västra Götaland förväntat sig en minskad efterfrågan på sina tjänster sedan mitten av 2008, medan mer pessimistiska förväntningar syntes bland företagen i övriga landet först under första kvartalet i år. Samma mönster gäller branschen **datakonsulter och dataservice**. För övriga variabler och inom **övriga handels- och tjänstebranscher** syns inga större skillnader mellan Västra Götaland och resten av landet.

SLUTSATSER

Några av Konjunkturbarometerns variabler för tillverkningsindustrin visar på en tidigare och snabbare konjunkturedgång i Västra Götaland än i övriga Sverige. Bland annat tog missnöjet med exportorderstockarnas storlek fart ungefär ett år tidigare bland företagen i Västra Götaland. En annan tydlig skillnad är att företagen i Västra Götaland fortfarande ser pessimistiskt på konkurrenssituationen utomlands, medan företagen i övriga landet rapporterar om en förbättrad konkurrenssituation. Det är dock långt ifrån alla variabler som visar på skillnader och ett flertal variabler visar i stället på en i stort sett likartad utveckling i Västra Götaland och övriga landet.

En förklaring till att man inte ser några större skillnader mellan regionerna just nu skulle kunna vara att denna typ av undersökning blir mer okänslig under perioder med exceptionella förändringar. Nedgången i nuvarande lågkonjunktur är global och bred, och även om bilindustrin har drabbats hårt så har alla branscher och regioner drabbats. I sådana lägen är skillnader mellan branscher och regioner i denna typ av data inte lika tydliga som i kvantitativ statistik. Om en variabel minskar med

5 procent i en region och med 50 procent i en annan, så blir det i båda fallen en minskning i barometern.²⁰

Inom handeln och de privata tjänstenäringarna är det ännu svårare att se några skillnader mellan Västra Götaland och övriga Sverige. Detta skulle kunna bero på att de regionala skillnaderna inom dessa sektorer faktiskt inte är lika tydliga som inom tillverkningsindustrin.

METODFRÅGOR I SAMBAND MED REGIONALA BEARBETNINGAR AV KONJUNKTURBAROMETERN

Redovisningen i denna fördjupning bygger inte på så kallade statistiskt korrekta regionala urval, utan skapas utifrån befintliga företagsurval i Konjunkturbarometern.²¹ Företag med anställda i aktuell region plockas ut och deras svar viktas med summan av företagets anställda i regionen. Samtliga företag med över 100 anställda ingår i Konjunkturbarometerns företagsurval, medan små företag representeras av ett antal slumpmässigt utvalda mindre företag. I vanliga fall räknas de små företagens resultat upp för att motsvara alla små företag i populationen. Ingen sådan uppräknings görs i den regionala bearbetningen, vilket innebär att stora företag får större betydelse för resultatet än vad de skulle ha fått vid en korrekt uppräknings av de små företagens resultat. Ett stort företags svar kan alltså påverka resultatet väldigt mycket. Samtidigt blir de mindre företagen underrepresenterade i resultaten.

²⁰ Vid tolkningen av resultaten i barometern är det viktigt att beakta kurvan i förhållande till nollinjen i diagrammen. Om kurvan för en flödesvariabel (till exempel ordergång) är fallande och befinner sig under nollinjen, betyder detta att ordergången minskar och i större omfattning än tidigare. Om kurvan är fallande och befinner sig över nollinjen, innebär det att ordergången ökat, men i mindre omfattning än tidigare.

²¹ Företagsurvalet till Konjunkturbarometern hämtas från Statistiska centralbyråns företagsdatabas (FdB) och förnyas varje år. Urvalet är stratifierat på storleksklass och bransch. För att varje företags svar ska motsvara dess relativa storlek i populationen, bearbetas svaren per bransch och storleksklass.